

TUNNIKAVA LÜHIFILMILE “PETITE SAVANNE COOPERATIVE CREDIT SOCIETY”

TUNNI EESMÄRK: Õpilane mõistab ning oskab selgitada õiglase kaubanduse rolli põllumajanduses ning asetada õiglaseid kaubandusvõtteid globaalsesse konteksti. Ta näeb seoseid enda tarbimisharjumuste ja maailmamajanduse vahel. Õpilane on teadlik soost tingitud ebavõrdsuse olukorrast arengumaades ning oskab selgitada, miks mõjub sugudevaheline võrdsus positiivselt kogu ühiskonnale (sh majandusele). Õpilane tunneb ära erinevaid tootemärgiseid, mis kannavad infot kas toote või tootmisprotsessi kvaliteedi kohta ning tunneb end seeläbi informeeritumaks tarbijaks.
Tunni läbiviimiseks on õpilastel nutiseadme kasutamise võimalus.

LÕIMING: Majandus
Geograafia
Ühiskonnaõpetus

VANUS: III kooliaste

FILMI ANDMED:

Autor: Fairtrade Polska
Riik: Poola
Aasta: 2016
Filmi pikkus: 14:07
Keeled: inglise, eesti
Link filmile: [youtube.com/watch?v=93KTY7Oh0aM](https://www.youtube.com/watch?v=93KTY7Oh0aM)

TUNNI KESTUS: 45 min

TUNNIKAVA: **Soojendus (10 minutit) (Küsimused 1–3):**

Enne video vaatamist teevad õpilased individuaalselt läbi harjutuse 1 otsides vastuseid esimesele kolmele küsimusele. Arutage rühmaga vastused läbi. Tunni hilisemas järgus paluge neil vajadusel täiendada vastust viimasele küsimusele filmist saadud info põhjal.

- 1.** Suhkrut valmistatakse peamiselt kahest toorainest: suhkruroost ja suhkrupeedist, vähem on levinud kookossuhkur jms.
- 2.** Mauritius on väike saareriik India ookeanis, mis asub umbes 2000 km kaugusel Kagu-Aafrika rannikust. Mauritiusel on troopiline kliima, saare keskosa on mägisem ning tiheda metskatte all. Mauritiusel on kaks aastaega: soe ja niiske suvi novembrist aprillini, kus keskmine temperatuur jääb 25 kraadi ringi, ning kuivem ja jahedam talveperiood, mis jääb juuni ja septembri vahele, kus temperatuur on keskmiselt 20 kraadi.
- 3.** Fair Trade ehk eesti keeles õiglane kaubandus kui konseptsioon tähistab kaubanduskoostööd, mis põhineb dialoogil, läbipaistvusel ning austusel suurema võrdsuse huvides rahvusvahelises kaubanduses. Õiglane kaubandus panustab jätkusuutlikule arengule, pakkudes paremaid kauplemistingimusi ning õiguste kaitsel eelkõige lõunapoolkera arengumaade väiketootjatele ja töötajatele. Fairtrade kokkikirjutatuna tähistab Rahvusvahelise Õiglase Kaubanduse Sertifitseerimissüsteemi märgist. (Ingliskeeles Fairtrade Labeling Organisation International.)

Töö videoga (20 minutit) (Küsimused 4–14):

Osa 2 on mõeldud täitmiseks video vaatamise ajal. Küsimustele ei ole vajalik vastata täislausetega. Vastused küsimustele tulevad videos järjekorras, kuid vajadusel tehke paus, et anda aega vastuste täiendamiseks. Peale video vaatamist käige läbi vastused, et veenduda ühises arusaamises.

4. Vulkaanilise päritoluga saar (0:30–0:35)
5. India (0:35–0:40)
6. Parandati töökultuuri / parandati töötingimusi ja toote kvaliteeti (5:50–6:10)
7. Suhkruroo transportimine põllult tehasesse (8:05–8:20)
8. Traktor (8:30 8:35)
9. Transpordi jaoks ja tehasele tasumiseks (9:15–9:30)
10. Väetise (9:30–9:40)
11. Tõsta toetust 1500 ruupia peale ühe hektari kohta (9:40–9:50)
12. Iga tühja putukatõrje pudeli eest, mis neile tagastatakse, makstakse 25 ruupiat, ning seejärel viivad nad pudelid jäätmekogumispunkti. (10:10–10:40)
13. Piiranguid ei ole, julgustatakse kõiki liituma (10:40–12:50)
14. Köögiviljakasvatamisega, turismindusega ja ökoturismindusega. (12:50–13:05)

Kokkuvõte (10 min) (Küsimused 15–16):

Osa 3 eesmärk on võtta kokku video ja õiglase kaubanduse roll põllumajanduses. Andke õpilastele mõni minut aega iseseisvalt küsimuste vastamiseks. Seejärel paluge mõnel õpilasel ette lugeda tema kokkuvõte ja muljed Mauritiuse saarest ning majandusest. Teisele küsimusele võivad õpilastel olla erinevad vastused. Üks tuleviku muudatustest võiks olla naiste kasvav osakaal kollektiivis. Vihje küsimuse vastuseks on, et filmis ei olnud näha mitte ühtegi naist. Kuigi Fairtrade sertifikaat toetab talunikke ning maksab neile transporditoetust, on lisaks sellele üks õiglase kaubanduse eesmärkidest vähendada naiste ja meeste ebavõrdset kohtlemist ja võimaldada kõigile võrdseid võimalusi sissetuleku teenimiseks.

Kinnistamine (10 min) (Küsimused 17–18):

Osa 4 eesmärk on viia uued teadmised globaalsesse konteksti ning võimaldada õpilastel näha seoseid nende enda tarbimise ja maailmamajanduse vahel.

Suhkrupeedi suurtootjateks on näiteks Venemaa, Prantsusmaa, Ameerika Ühendriigid, Saksamaa, Türgi, ja Hiina. Suhkruroogu toodetakse enim Brasiilias, Indias, Hiinas, Tais, Pakistanis, Mehhikos, Filipiinidel, kuid suurimateks eksport-riikideks on ka Kuuba, Guatemala, Svaasimaa ja Mauritius.

Suhkrupeedi tootjate hulgas on mitmeid maailma jõukamaid riike, kelle majandus on mitmekülgne, ning kus suhkur ei ole peamine sissetuleku allikas. Suhkrupeedi kasvatatakse eelkõige põhjapoolkeral. Suhkruroogu kultiveeritakse palju troopilises kliimavööndis, ning suures jaos lõunapoolkeral. Tihtipeale on suhkruroogu eksportivate riikide majandus ühekülgsem, vähem arenenud ning suhkru tootmisega on seotud suur osa riigi majandusest. Suhkrupeedi kasv maailmaturul võib viia suhkruroo hinna alla ja tekitada kahju arenguriikide majandusele, mis omakorda suurendab ebavõrdsust ja vaesust maailmas.

Sertifikaadid toodetel tähendavad:

Fairtrade – rahvusvahelise õiglase kaubanduse sertifitseerimissüsteemi märkis

Euroopa Liidu mahetoote märk – Eesti Mahemärgi analoog Euroopa Liidu tasandil on EL Mahepõllumärgi, mille omamiseks kvalifitseeruvad ka kõik Eesti Mahemärgi kandvad tooted

Rainforest Alliance – Rainforest Alliance ei ole õiglase kaubanduse märkis, vaid tähelepanu keskpunktis on loodusliku liigirikkuse säilitamine ja kestliku põllumajanduse korraldamine, mis tagaks arengumaade põllupidajatele eluks vajalike vahendite olemasolu ja parema elujärje. erinevalt õiglase kaubanduse märgisest ei taga Rainforest Alliance miinimumhinda, elamisväärsset töötasu ei defineerita, tootjad ei ole Rainforest Alliance süsteemides esindatud.

Tunnustatud Eesti Maitse – see päritolu- ja kvaliteedimärk ehk pääsukesemärk antakse tootele, mille põhitooraine on 100%-liselt eestimaise päritoluga.

1. Kuidas valmib suhkur? Nimeta vähemalt kaks toorainet, millest toodetakse lauasuhkrut ehk sahharoosi.

2. Kus asub Mauritius ja mida sa selle paiga kohta tead (loodusvöönd, kliima, pinnamood jne)?

3. Mida tähendab õiglane kaubandus ehk fair trade? Aga Fairtrade?

4. Millise päritoluga saar on Mauritius ?

5. Mis riigi päritolu oli jutustaja vanavanaisa? Üle poole Mauritiuse rahvastikust on just sellise etnilise päritoluga.

6. Milliseid muutusi tehti suhkrustanduses tänu Fairtrade'ile ?

7. Mis oli kõige tõsisemaks probleemiks farmeritele enne toetuse saamist?

8. Mille soetasid farmerid esimesena toetuse eest?

9. Mille jaoks saavad farmerid 15 ruupia (-0.40€) suurust toetust?

10. Mille ostmiseks saavad talunikud toetust 1000 ruupiat (-25€) ühe hektari maa kohta?

11. Mida loodetakse toetusega teha järgnevatel aastatel?

12. Millise süsteemi loomisega üritati vähendada suhkruroo istanduste kahjulikku mõju keskkonnale?

13. Mis tingimustel saab ühistuga liituda?

14. Millega on lisaks suhkruroo kasvatamisele hakatud Mauritiusel tegelema, et majandustegevust mitmekesisemaks muuta?

15. Kuidas kirjeldaksid video põhjal Mauritiuse riiki oma sõbrale, kes sellest varem midagi kuulnud pole?

16. Tänu Fairtrade'i sertifikaadile leidsid mitmed probleemid istanduses lahenduse. Millised muutusi võiks tulevikus istanduses näha? (Vihje: Mitut naist nägid videos?)

17. Millised riigid kasvatavad suhkrupeeti ja millised suhkruroogu? Nimeta vähemalt kolm riiki.

Suhkruroog :

Suhkrupeet :

Milliseid järeldusi oskad selle põhjal teha? Millised tagajärgi võib endaga kaasa tuua suhkrupeedi osakaalu suurenemine?

18. Tark ja teadlik tarbija: Mida tähendab selline märgistus toote pakendil?

